

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
UNIVERSITY OF BANJA LUKA
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ
FACULTY OF ECONOMICS

4. СОЦИЈАЛНО И ПОРОДИЧНО ПРЕДУЗЕТНИШТВО

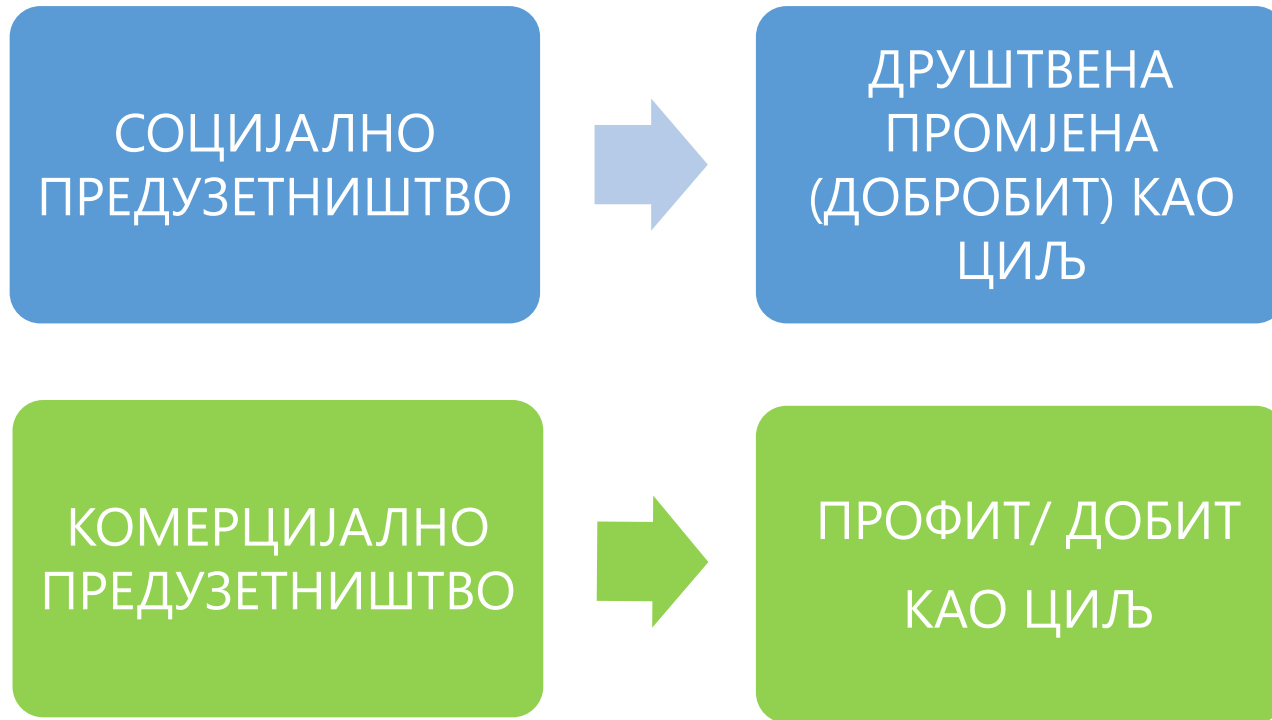
III година – Предузетничка економија
Академска 2022/2023. година
др Јадранка Петровић, виши асистент
jadranka.petrovic@ef.unibl.org

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
UNIVERSITY OF BANJA LUKA
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ
FACULTY OF ECONOMICS

Социјално (друштвено) предузетништво

Социјално (друштвено) предузетништво

= процес при којем грађани изграђују или трансформишу институције ради унапређења рјешења социо-економских проблема.

ОСНАЖИВАЊЕ
ПОРОДИЦЕ

РАВНОМЈЕРНИЈА
РАСПОДЈЕЛА /
ДРУШТВЕНА
ПРАВДА

ИСКОРЈЕЊИВАЊЕ
СИРОМАШТВА

ОСНАЖИВАЊЕ
ЖЕНА

ИСКОРЈЕЊИВАЊЕ
НЕПИСМЕНОСТИ

ЗАШТИТА
ЖИВОТНЕ
СРЕДИНЕ

ИСКОРЈЕЊИВАЊЕ
БОЛЕСТИ

Организациони облик социјалног (друштвеног) предузетништво

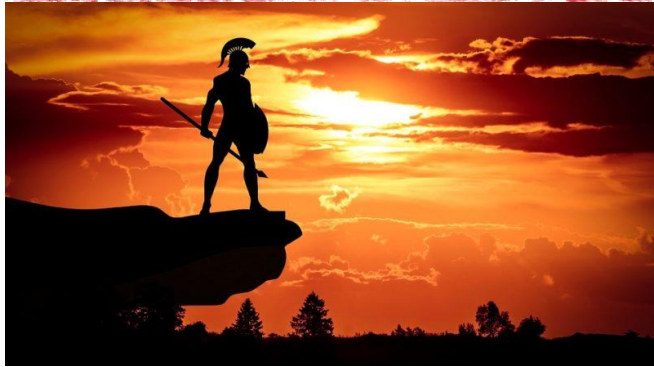
Димензије социјалног (друштвеног) предузетништва

Социјални предузетник

- **Социјални предузетник** је носилац подухвата и покретач динамичких промјена у друштву.
- Карактеристике предузетника:
 - иницијатива,
 - иновативност,
 - креативност,
 - способност препознавања прилика,
 - склоност ризику,
 - сналажљивост.

Одлике социјалних предузетника

Социјално предузеће

- ✓ Социјална предузећа **служе интересима заједнице** више него максимизацији профита.
- ✓ Углавном запошљавају маргинализоване или социјално искључене особе.
- ✓ Често зависна од државне помоћи/субвенција.

Социјални капитал

Екосистем социјалног предузетништва

- ✓ Друштвена оријентација vs тржишна оријентација
- ✓ Нарочит значај и утицај државе

Примјер социјалног предузетништва – Алва и Гунар Мирдал

- Шведски нобеловци
- Karl Gunnar Myrdal, економиста, 1898-1987
- 1974. год.- Нобелова награда за економију
- Alva Myrdal, социолог, 1902-1986
- 1982. год. - Нобелова награда за мир

Алва и Гунар Мирдал

- Уочавају **проблем опадања становништва у Шведској** 1930-их год. – најнижа стопа фертилитета (рађања) у Европи тога времена (1,7 дјеце по жени)
- 1934. год. пишу књигу под насловом „Криза по питању становништва“, у којој су расправљали о паду наталитета у Шведској, проблеме које доноси и предложили могућа рјешења.
- Препознато је да ће тренд смањења броја становника у Шведској довести **до успоравања привредног развоја**, јер ће значити тенденцију ка депресивном стању производње, запослености, а самим тим и потрошње.

Алва и Гунар Мирдал

- Идеја је била да се осмисли **популациона политика**, где „...велики дио економског терета подизања деце мора да се пренесе са појединачне породице на друштво у цјелини, односно, терете морају да сносе грађани као порески обвезници без обзира на то да ли имају дјецу или не“ (Мирдал, 1938, стр. 207).
- Мирдал сматра ове мјере **„улагањем“ у људски капитал нације**: „...кажемо да смо исто толико и још више заинтересовани за физички, интелектуални и морални квалитет становништва него за његов квантитет... веома велики пораст квалитета будуће генерације могао би се обезбиједити само ако бисмо породицама које имају дјецу обезбиједили бољи смјештај, исхрану, здравствену заштиту, образовање и сличну помоћ здравом развоју“ (Мирдал, 1938, стр. 208)

Алва и Гунар Мирдал

- Књига је имала велики утицај на дебату која је довела до **реформе прерасподјеле прихода усмјерене на добробит породица са дјецом**, у области становања, исхране, здравства и образовања, како би се зауставио пад броја становника, који је био је **главни мотив за социјалдемократске реформе у Шведској** (Мирдал, 1973).
- Влада је **1935. именовала Краљевску комисију за проблем шведског становништва** која је разрадила планове за низ друштвених реформи које су првенствено имале за циљ подизање стандарда бриге и добробити деце.
- **Програм је имао велике успјехе** – у периоду од само 10 година (1935-1945. год) стопа фертилитета (просјечан број дјеце по жени) је са 1,7 порасла на 2,6 (потребна стопа за обнову становништва 2,1)
- Мирдал се залагао за имплементацију концепта **државе благостања**, где држава игра кључну улогу у заштити и унапређењу економског и социјалног благостања становништва.

Примјер социјалног предузетништва – Алва и Гунар Мирдал

• Својим истраживањима, идејама и политичким ангажманом Алва и Гунар Мирдал су имали главну улогу у стварању **шведског модела државе благостања**.

• Мирдал-ово схватање развојних процеса је увелико различито од неокласичног: **економије се посматрају као "социјални организми"**

• Значај не-економских фактора за развој: историјски, институционални, друштвени и културни фактори (образовање, здравље, демографија, повјерење у друштву)

• Важно је да се успоставе **интензивни односи и везе између појединаца и институција** како би се идентификовали заједнички проблеми и формулисале стратегије за њихово рјешавање

• За разлику од класичних британских економиста, а нарочито Рикарда, који је егоизам сматрао владајућим начелом у свим односима људи, економским и другим, код Мирдала је важна **људска солидарност и саосјећање** према онима којима је помоћ потребна (Мирдал 1973:49).

Социјално предузетништво

Фондација „ЗА ПОРОДИЦУ“, Бања Лука

Циљеви Фондације | За Породицу x +

zaporodicu.org/kategorije/678/ciljevi-fondacije

Циљеви Фондације

Преузмите апликацију

DOSTUPNO NA USLUZI
Google Play

Ћирилица | Latinica

ПОЧЕТНА О НАМА ▾ НОВОСТИ НАШ ТИМ ▾ ПРАВНА ПОДРШКА ПРОЈЕКТИ И АКЦИЈЕ ▾ ПРИЈАТЕЉИ ПОРОДИЦЕ И ПОНОСНА КАРТИЦА РС ▾ КОНТАКТ

Циљеви Фондације

Почетна / О нама / Циљеви Фондације

Социјално предузетништво

Фондација „ЗА ПОРОДИЦУ“, Бања Лука

ЦИЉЕВИ ФОНДАЦИЈЕ:

1.

Фондација има за циљ његовање и промоцију вриједности природне породице.

2.

Заступање традиционалних породичних вриједности.

3.

Повећање наталитета.

4.

Смањење броја утробних чедоморстава/абортуса/ побачаја.

5.

Оснивање и изградњу инфраструктуре за подршку породицама на културном, економском, образовном, радном и социјалном плану.

6.

Хуманитарне активности.

7.

Праћење развоја у области биоетике.

Демографска статистика Републике Српске

2. ПРИРОДНА КРЕТАЊА NATURAL CHANGES

2.1. СТАНОВНИШТВО, РОЂЕЊА, УМИРАЊА И БРАКОВИ POPULATION, BIRTHS, DEATHS AND MARRIAGES

	Број становника (процјена) <i>Population (estimated)</i>			Рођени <i>Births</i>				Умрли <i>Deaths</i>			Умрла одојчад <i>Infant deaths</i>	Бракови <i>Marriages</i>	
	укупно <i>total</i>	мушки <i>male</i>	женски <i>female</i>	живорођени <i>live births</i>			мртво- рођени <i>still births</i>	укупно <i>total</i>	мушки <i>male</i>	женски <i>female</i>		склоп- љени <i>married</i>	разве- дени <i>divorced</i>
				укупно <i>total</i>	мушки <i>male</i>	женски <i>female</i>							
2017	1 153 017	563 187	589 830	9 339	4 886	4 453	17	14 663	7 363	7 300	26	5 954	985
2018	1 147 902	560 795	587 107	9 568	5 001	4 567	18	14 763	7 449	7 314	17	5 966	963
2019	1 142 495	558 093	584 402	9 274	4 907	4 367	13	15 081	7 753	7 328	15	5 822	920
2020	1 136 274	557 422	578 852	9 161	4 792	4 369	15	16 582	8 613	7 969	43	4 168	948
2021	1 128 309	555 675	572 634	9 274	4 754	4 520	18	19 002	9 943	9 059	17	5 530	1 017

Извор: Демографска статистика 2022, Републички завод за статистику

Оснивач и предсједник

Драган Дакић - Биографија

Адреса: Булевар Војводе Степе Степановића 94Б, 78000 Бања Лука

Брачни статус: Ожењен, отац четворо дјеце

Рођен 22.09.1984. године

Држављанство: Босна и Херцеговина и Србија

КОНТАКТ

Skype: d.dakic1

E-mail: d.dakic84@gmail.com

Mob: +38766082082

СТРУЧНИ ПРОФИЛ

Квалификације у области: Међународног права, Људских права, Међународних организација, Биоетике, Медицинског права, Међународних организација, Међународног кривичног права.

(2017) Одбрањена докторска дисертација на Правном факултету Универзитета у Крагујевцу, тема: „Изазови европског регионалног законодавства на пољу заштите живота“

(2014) Одбрањене тезе (дио докторске дисертације) на *German, European and International Medical Law, Public Health Law and Bioethics of the Universities of Heidelberg and Mannheim*, тема: *Right of embryos to be protected under the European regional law*

(2011) Положен магистарски испит на Правном факултету Универзитета у Бања Луци,

(2009) Дипломирао на Правном факултету Универзитета у Бањој Луци

Пријатељи породице и поносна картица РС

Почетна / Пријатељи породице и поносна картица РС

"Пријатељи породице" је унапријеђена верзија пројекта "Поносна картица 2020 - цијена минус за 3+".

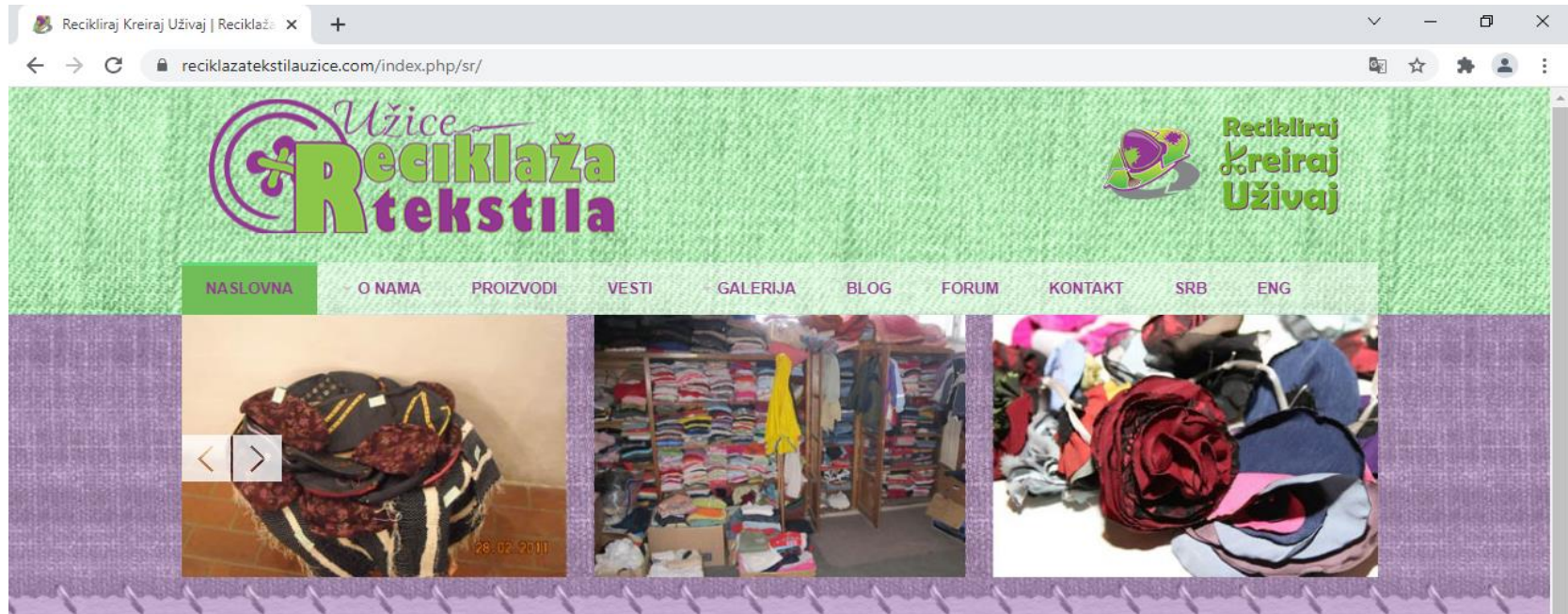
У оквиру овог пројекта **породице са троје и више дјеце добијају Поносне картице РС** које им омогућавају **попuste приликом куповине роба и услуга** што представља мјеру подршке наталитету и породицама.
(Закључени уговори са око 185 субјеката – октобар 2021. године)

Попусти у просјеку од **10-20% у** предузећима и трговинама као што су: Јувента, Бема, књижара Култура, Овиесе, Верно, Симпо, Аквана итд.....

Социјално предузетништво

Студија случаја „Женски центар Ужице –
Рециклажа текстила“

Примјер социјалног предузетника: Арно Гујон (франц. Arnaud Gouillon)

- Гренобл, Француска
1985. године
- Оснивач и директор
француске невладине
организације
„Солидарност за
Косово”
(franc. *Solidarité Kosovo*)

Арно Гујон (Arnaud Gouillon)

- 2004. године оснива хуманитарну организацију „Солидарност за Косово“, која је основана као реакција на антисрпске погроме који су 17. и 18. марта 2004. погађали Косово и Метохију.
- Дошао је први пут у Србију 2005. године са братом Бертраном и двојицом пријатеља са хуманитарном помоћи скупљеном у Француској.
- Са подршком од преко **12 000 донатора из цијеле Француске**, и без иједне државне или европске субвенције, „Солидарност за Косово“ је организовала преко **44 шлепера хуманитарне помоћи и финансирала у сарадњи са Епархијом рашко-призренском више десетина пројеката у области школства, здравства и пољопривреде.**

Арно Гујон (Arnaud Gouillon)

- Организација је на терену препозната по својим самоодрживим пројектима који омогућавају људима да живе од свог рада, а не од хуманитарне помоћи. У сарадњи са **Народним кухињама Мајка Девет Југовића**, финансирала је изградњу **пет фарми, једне мљекаре, једне фабрике за пастеризацију воћа и поврћа, поставила десетине пластеника и купила стотине домаћих животиња: крава, оваца и коза, као и пољопривредне машине за мјештане енклава.**
- Рад са дјецом и хуманитарни пројекти за дјecu су такође један од приоритета НВО „Солидарност за Косово“.
- Од 2012. год. до данас, **реновирала је 34 школе, водила стотине дјеце први пут на море и помогла раду два породилишта, једне болнице и четири дома здравља.**

Хуманитарна организација „Мајка девет Југовића“

Води 6 народних кухиња широм Космета у којима се храни преко 2000 људи.

← → ↻ narodnekuhinjekim.com ☆ ⚙ 👤 ⋮

НАРОДНЕ КУХИЊЕ ПО ОПШТИНАМА

БЕРКОВО

Општина Клина

Задужена за снабдевање корисника из метохијских села.

ПРЕКОВЦЕ

Општина Ново брдо

Две кухиње задужене за кориснике из новобрдског и гњиланског краја.

ВРБОВАЦ

Општина Витина

Снабдевање корисника из села Клокот, Бинач, Могила, Грнчар и Врбовац, као и у самом граду.

КОРМИЊАНЕ

Општина Косовска Каменица

Две кухиње задужене за снабдевање корисника из крајева горње и доње Каменице

ПЛАСТЕНИЦИ У ГРАБОВЦУ

📅 May 18, 2018 👤 adminkosmet

У Грабовцу код Звечана налазе се пластеници са ружама и калама од чије се продаје финансирају народне кухиње. Пројекат је завршен...

[ПРЕГЛЕДАЈ ГАЛЕРИЈУ](#)

ПОЉОПРИВРЕДА

📅 May 18, 2018 👤 adminkosmet

Пољопривредна добра на преко 35 хектара обрадиве земље у селима Могила, Грнчар и Врбовац, у општини Витина. Захвљујући пољопривредном добру, народне...

[ПРЕГЛЕДАЈ ГАЛЕРИЈУ](#)

ФАРМА У ПРЕКОВЦУ, ЗАСЕОК СЛАТИНА

📅 May 18, 2018 👤 adminkosmet

Фарма коза, оваца и за тов јунада, изграђена од донација хуманитарних организација и добрих људи. Народне кухиње се снабдевају месом, млеком...

[ПРЕГЛЕДАЈ ГАЛЕРИЈУ](#)

ПОДЕЛА ОБРОКА У СЕЛУ СТРАЖА

📅 May 18, 2018 👤 adminkosmet

Подела оброка на пункту код села Стража које се налази у близини Новог Брда.

МЛЕКАРА

📅 May 16, 2018 👤 adminkosmet

Млекара за производњу сира који се користи у народним кухињама и чијом се продајом кухиње финансирају.

ПЕКАРА У ПРЕКОВЦУ

📅 May 16, 2018 👤 adminkosmet

Пекара у народној кухињи у Прековцу сваког радног дана пече преко 800 хлебова.

Арно Гујон, друштвени предузетник

Видео: <https://www.youtube.com/watch?v=eQvETUVZqZI>

(од 22. min., 17 sek.)

Емисија “Знање имање”, 30.5.2021. године

Социјално предузетништво-примјер: Штампарија Удружења дистрофичара, Добој

Видео: штампарија Удружења дистрофичара, Добој

https://www.youtube.com/watch?v=EW3KNGZxLIE&feature=emb_logo

Корпоративна друштвена одговорност

= напори које предузеће проводи с циљем рјешавања друштвених проблема или подизања опште добробити друштва

**МАРКЕТИНГ
ДРУШТВЕНОГ
ПРОБЛЕМА**

СПОНЗОРСТВО

ФИЛАНТРОПИЈА

Корпоративна друштвена одговорност

Извор: <https://mtel.ba/Drustvena-odgovornost/a1696-Drustveno-odgovorne-akcije.html>, приступ 30.11.2020.

imate prijatelje!

Институције, организације, друштвено одговорне акције и догађаји које смо организовали или помогли и подржали:

Дјеца и млади

Сњешково, Дјечији едукативни центар „Свјетлице“ Бања Лука, донаторско вече "С љубављу храбрим срцима", дугогодишње пријатељство са Дјечијим домом Рада Врањешевић у Бањалуци итд.

Умјетност

Ноћ музеја, Народно позориште РС и Дјечије позориште РС, позориште "Јазавац", Театарфест, Смотра драмских аматера "Фестивал фесивала" Требиње, Краткофил, "м:тел ноћ рекламождера", дани Владе С. Милошевића, Ђурђевдански фестивал, концерти филхармоније, Демофест, Диве свом граду,...

Здравље и екологија

Донација Дому здравља Србац за набавку биохемијског анализатора за хормонске претраге, донација медицинске опреме службама хитне помоћи Бањалука, Бијељина и Тузла, Др Мирослав Зотовић – ђечија играоница, Пријатељи од рођења – породилишта...

Спорт

Већ годинама смо пријатељи: Фудбалског клуба „Борац“, Рукометног клуба „Борац - м:тел“, Одбојкашког клуба „Борац“, Кошаркашког клуба „Игокеа“, Рукометног клуба „Босна“, Одбојкашког клуба „Младост“, Ватерполо клуба „Бањалука“, Европског купа у рафтингу, Европског првенства за јуниоре у кајаку и кануу на дивљим водама "Бањалука-Врбас 2014", Међународног пливачког митинга „Бањалука Опен“, Кошаркашког кампа „Дејан Бодирога“, „Приједор Опен 12У“, "Стреет фудбал поверед бу М:тел", Тениског савеза РС, АТП Цхалленгер турнир "Бања Лука", Пливачког митинга „Бањалука Опен“...

Породично предузетништво

- Породични бизнис = предузеће у чијем је власништву и менаџменту одређена породица значајно заступљена
- Примјери:
 - ✓ швајцарски **Новартис** (у већинском власништву **породице Сандоз**), компанија вриједна 279 милијарди US\$,
 - ✓ швајцарски **Роше** (у већинском власн. породице **Хофман-Ори**),
 - ✓ амерички **Волмарт (породица Волтон)**, вриједности 241 милијарду US\$,
 - ✓ корејски **Самсунг (породица Ли)**, вриједности 174 милијарде US\$,
 - ✓ њемачки **Фолксваген (породица Пис-Порше)**, вриједности 120 милијарди US\$

(Петковић, 2021, наведено из Стерн, 2015)

Карактеристике породичног предузећа

ПОРОДИЧНО
ВЛАСНИШТВО

ЧЛАНОВИ
ПОРОДИЦЕ
АКТИВНО
УКЉУЧЕНИ У
ПОСЛОВАЊЕ

ПОРОДИЦА
КОНТРОЛИШЕ
(УПРАВЉА)

ВОДЕЋУ УЛОГУ
ИМАЈУ ЧЛАНОВИ
ПОРОДИЦЕ

Предности и недостаци породичног предузећа

ПРЕДНОСТИ:

- заједничке вриједности
- снажна посвећеност
- лојалност
- стабилност
- смањени трошкови

НЕДОСТАЦИ:

- недостатак вјештина или искуства
- сукоби унутар породице
- фаворизовање
- насљеђивање

Насљеђивање (сукцесија)

Модели смјене генерација у породичном бизнису
(Harvey, 2004, цитирано у Deakins & Freel, 2012, стр. 237):

- изабрати једног насљедника,
- братско-сестринско партнерство,
- „рођачки конзорцијум“,
- „менаџер за попуњавање празнине“ (Фиат, породица Ањели – Виторио Валета, менаџер 21 годину, 1945-1966),
- породично власништво и професионални менаџери,
- откуп од стране менаџера или запослених,
- продаја компаније на тржишту,
- ликвидација – продаја имовине.

Породично предузетништво

Студија случаја „ТЕСЛА“ д.о.о.,
Модрича

